

Marcin RYCHTER¹

SYSTEM TACHOGRAFII CYFROWEJ W PAŃSTWACH AETR I SPOZA AETR

Państwa, które wdrożyły system tachografów cyfrowych obecnie przygotowują się do wprowadzenia tachografu cyfrowego drugiej generacji. W artykule przedstawiony jest poziom wdrożenia systemu tachografów cyfrowych zarówno w państwa AETR, jak i spoza AETR.

DIGITAL TACHOGRAPH SYSTEM IN EU-AETR AND NON EU-AETR COUNTRIES

Countries which introduced digital tachograph system, now they prepare to introduce digital tachograph second generation. These papers also present the current level of implementation of digital tachograph system in EU-AETR countries and also non EU-AETR countries.

1. WSTĘP

Tachograf należy do grupy urządzeń typu OBRD (On Board Recording Devices). Początek ich stosowania datuje się jeszcze z czasów poprzedzających II wojnę światową. Były to urządzenia wykorzystywane w transporcie kolejowym. Pomysłodawcą oraz konstruktorem urządzenia był inżynier Max Maria von Weber. Urządzenie rejestrowało profil prędkości pojazdu na okrągłych papierowych tarczach, tzw. wykresówkach, w systemie: jedna tarcza odpowiada dwudziestu czterem godzinom. Podstawowym celem wprowadzenia obowiązku stosowania tego urządzenia była kontrola czasu kierowców w celu zmuszenia ich do odpoczynku po określonym czasie prowadzenia pojazdu. Zarejestrowany profil prędkości mógł także służyć do kontroli stylu prowadzenia pojazdu przez kierowców, np. ich skłonności do przekraczania dopuszczalnej prędkości pojazdu.

2. POZIOM WDROŻENIA

W aktualnej sytuacji funkcjonowania systemu tachografii cyfrowej można wyróżnić następujące elementy składowe:

- włączenie do systemu TACHOnet (tab. 1),
- proces wydawania kart do tachografów (tab. 2),
- zatwierdzenie warsztatów sprawdzających cyfrowe urządzenia rejestrujące (tab.3),

¹ Instytut Transportu Samochodowego, ul. Jagiellońska, 03-301 Warszawa, e-mail: rychter@poczta.fm

- stan przygotowania państw, które będą wprowadzały system tachografii cyfrowej (tab. od 4 do 5).

Tab. 1. Kraje posiadające i opracowujące włączenie do systemu TACHOnet

Kraje włączone do systemu TACHOnet		Kraje nie włączone do systemu TACHOnet
Austria Belgia Bułgaria Republika Czech Cypr Grecja Estonia Finlandia Francja Niemcy Islandia Irlandia Włochy Litwa	Łotwa	Węgry (przeprowadzane są testy podłączenia)
	Lichtenstein	Dania (nie ma włączenia do systemu TACHOnet)
	Luxemburg	Portugalia (przeprowadzane są testy podłączenia)
	Malta	Kraje spoza AETR: Andora, (przeprowadzane są testy podłączenia) Monaco (przeprowadzane są testy podłączenia) Turcja
	Norwegia	
	Polska	
	Rumunia	
	Republika Słowacji	
	Słowenia	
	Hiszpania	
	Szwecja	
	Szwajcaria	
	Holandia	
	Zjednoczone Królestwo	

Tab. 2. Wydawanie kart do tachografów w poszczególnych krajach Europy

Kraj	Data rozpoczęcia wydawania kart do tachografów
Austria	maj 2005 roku
Belgia	czerwiec 2005 roku
Bułgaria	sierpień 2007 roku
Cypr	marzec 2007 roku
Dania	maj 2006 roku
Estonia	sierpień 2005 roku
Finlandia	czerwiec 2005 roku
Francja	kwiecień 2005 roku
Grecja	listopad 2008 roku
Hiszpania	sierpień 2005 roku
Holandia	styczeń 2005 roku
Irlandia	luty 2006 roku
Islandia	wrzesień 2006 roku

Tab. 2 cd.

Kraj	Data rozpoczęcia wydawania kart do tachografów
Lichtenstein	sierpień 2006 roku
Litwa	grudzień 2005 roku
Łotwa	styczeń 2006 roku
Luxemburg	październik 2005 roku
Malta	listopad 2006 roku
Niemcy	maj 2005 roku
Norwegia	wrzesień 2005 roku
Polska	maj 2006 roku
Portugalia	czerwiec 2006 roku
Republika Czech	grudnia 2008 roku
Republika Słowacji	kwiecień 2008 roku
Rumunia	sierpień 2007 roku
Słowenia	kwiecień 2006 roku
Szwajcaria	październik 2006 roku
Szwecja	maj 2005 roku
Węgry	maj 2006 roku
Włochy	sierpień 2005 roku
Zjednoczone Królestwo	czerwiec 2005 roku

Tab. 3. Zatwierdzenie warsztatów w poszczególnych krajach Europy

Kraj	Data zatwierdzenia warsztatów cyfrowych urządzeń rejestrujących
Austria	2005 rok
Belgia	czerwiec 2005 roku
Bułgaria	czerwiec 2006 roku
Cypr	luty 2006 roku
Dania	lipiec 2005 roku
Estonia	listopad 2005 roku
Finlandia	2005 rok
Francja	lipiec 2005 roku
Grecja	2008 roku
Hiszpania	czerwiec 2005 roku
Holandia	styczeń 2006 roku
Irlandia	grudzień 2005 roku
Islandia	wrzesień 2008 roku
Lichtenstein	marzec 2006 roku
Litwa	grudzień 2005 roku
Luxemburg	2006 rok
Łotwa	2006 roku

Tab. 3 cd.

Kraj	Data zatwierdzenia warsztatów cyfrowych urządzeń rejestrujących
Malta	nie planuje uruchomienia warsztatów
Niemcy	maj 2005 roku
Norwegia	wrzesień 2005 roku
Polska	czerwiec 2006 roku
Portugalia	maj 2006 roku
Republika Czech	2006 rok
Republika Słowacji	maj 2006 roku
Rumunia	2008 rok
Słowenia	maj 2006 roku
Szwajcaria	marzec 2006 roku
Szwecja	lipiec 2005 roku
Węgry	lipiec 2008 roku
Włochy	2005 roku
Zjednoczone Królestwo	lipiec 2005 roku

Tab. 4. Wydawanie kart do tachografów w poszczególnych krajach spoza AETR

Kraj	Data rozpoczęcia wydawania kart do tachografów
Albania	sierpień 2010 roku
Andora	2009 rok (karty wydawane są we Francji)
Armenia	brak informacji
Azerbejdżan	brak informacji
Białoruś	brak informacji
Bośnia i Hercegowina	brak informacji
Chorwacja	czerwiec 2009 roku
Federacja Rosyjska	sierpień 2010 roku
Kazachstan	brak informacji
Kyrgistan	brak informacji
Monaco	brak informacji
Republika Czarnogóry	brak informacji
Republika Macedonii	prognoza rozpoczęcia w 2010 roku
Republika Mołdawii	grudzień 2010 (karty wydawane są w Rumunii)
San Marino	brak informacji
Serbia	brak informacji
Tadżykistan	brak informacji
Turcja	prognoza rozpoczęcia w 2011 roku
Turkmenistan	brak informacji
Ukraina	lipiec 2010 roku (karty wydawane są w Rumunii)
Uzbekistan	prognoza rozpoczęcia w 2011 roku

Tab. 5. Zatwierdzenie warsztatów w poszczególnych krajach spoza AETR

Kraj	Data zatwierdzenia warsztatów cyfrowych urzędów rejestrujących
Albania	prognoza zatwierdzenia w 2010 roku
Armenia	brak informacji
Azerbejdżan	brak informacji
Białoruś	brak informacji
Bośnia i Hercegowina	brak informacji
Chorwacja	styczeń 2009 roku
Federacja Rosyjska	brak informacji
Kazachstan	brak informacji
Kyrgistan	brak informacji
Monaco	brak informacji
Republika Czarnogóry	brak informacji
Republika Mołdawii	brak informacji
San Marino	brak informacji
Serbia	brak informacji
Macedonia	brak informacji
Tadżykistan	brak informacji
Turcja	brak informacji
Turkmenistan	brak informacji
Ukraina	prognoza zatwierdzenia w 2010 roku
Uzbekistan	brak informacji

W przypadku większości państw, które wprowadziły STC, prze-prowadzono szkolenia służb uprawnionych do przeprowadzania kontroli kierowców i pojazdów oraz wyposażono je w urządzenia do analizy danych dotyczących aktywności kierowców (tab. 6). Członkami UE, które nie podjęły żadnych przedsięwzięć w tym zakresie, są Grecja i Portugalia.

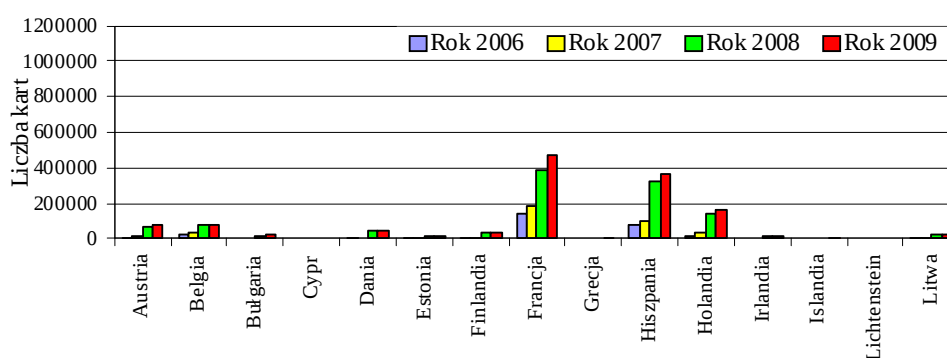
Tab. 6. Przeszkolenie służb uprawnionych do przeprowadzania czynności kontrolnych w poszczególnych krajach Europy

Kraje, które przeprowadziły szkolenie i dokonały wyposażenia w urządzenia		
Austria	Niemcy	Polska
Belgia	Węgry	Rumunia
Bułgaria	Irlandia	Republika Słowacji
Republika Czech	Litwa	Słowenia
Cypr	Liechtenstein	Szwecja
Dania	Łotwa	Szwajcaria
Estonia	Luxemburg	Holandia
Finlandia	Malta	Zjednoczone Królestwo
Francja	Norwegia	Chorwacja
Kraje, które tylko przeszkoliły		
Islandia, Włochy, Republika Macedonii		

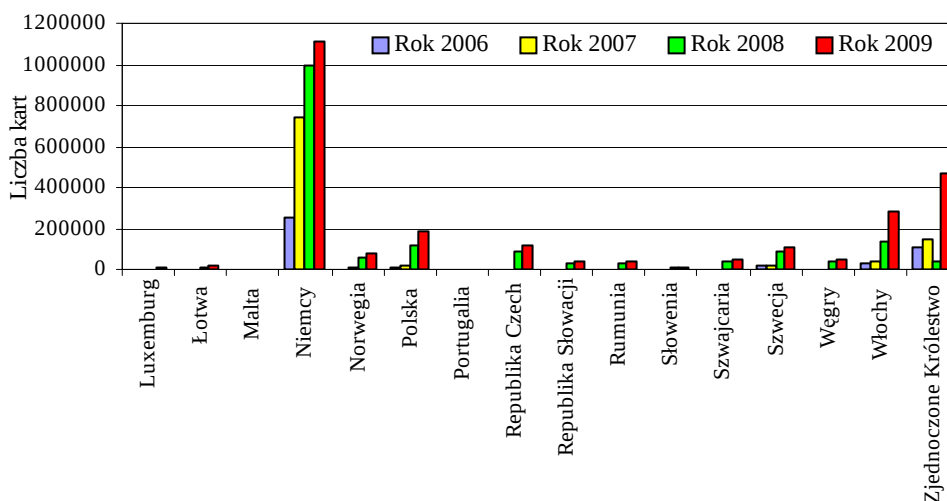
Tab. 6. *cd.*

Kraje, które jeszcze nie rozpoczęły procesu szkolenia i wyposażenia
Grecja, Portugalia, Islandia, Albania, Mołdawia, Ukraina, Chorwacja

Liczba kart wydawanych w poszczególnych krajach Europy jest dość zróżnicowana. Liczba ta zależy od wielkości rynku transportowego w danym państwie oraz od daty rozpoczęcia wydawania kart do tachografów. Grecja rozpoczęła wydawanie kart dopiero w 2008 roku i wydała 1076 kart kierowców w ciągu 1 roku, w Niemczech wydano w okresie 4 lat 1115554 kart kierowców (rys. 1 do 2), natomiast w Polsce wydano 185357 kart w tym okresie.

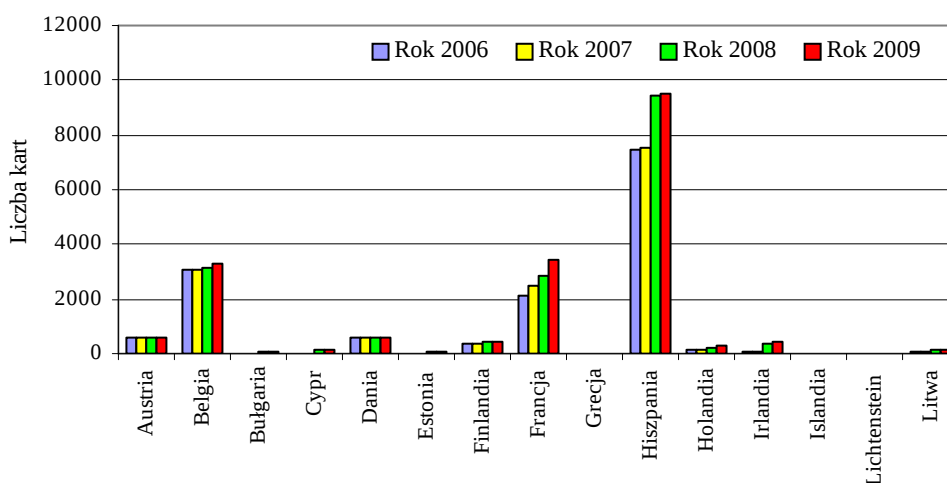

Rys. 1. Liczba kart kierowców wydanych w poszczególnych krajach Europy w okresie od 01.01.2006 do 31.12.2009 r. (cz. 1)

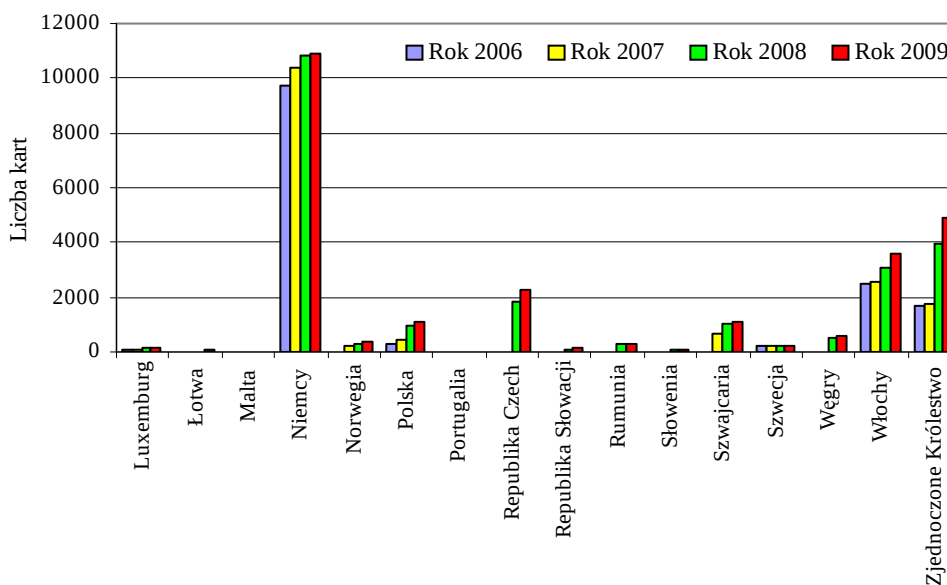

Rys. 2. Liczba kart kierowców wydanych w poszczególnych krajach Europy w okresie od 01.01.2006 do 31.12.2009 r. (cz. 2)

W przypadku kart kontrolnych, największe ich liczby wydano w Niemczech (10893 szt.), Hiszpanii (9514 szt.), Zjednoczonym Królestwie (4875 szt.), natomiast w Polsce (1122 szt.); w Grecji nie wydano dotychczas żadnej karty kontrolnej (rys. 3–4).

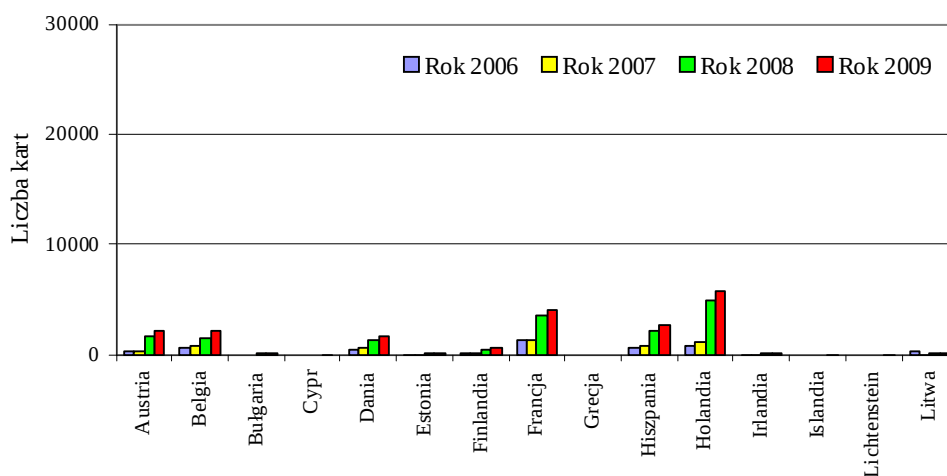

Rys. 3. Liczba kart kontrolnych wydanych w poszczególnych krajach Europy w okresie od 01.01.2006 do 31.12.2009 r. (cz. 1)

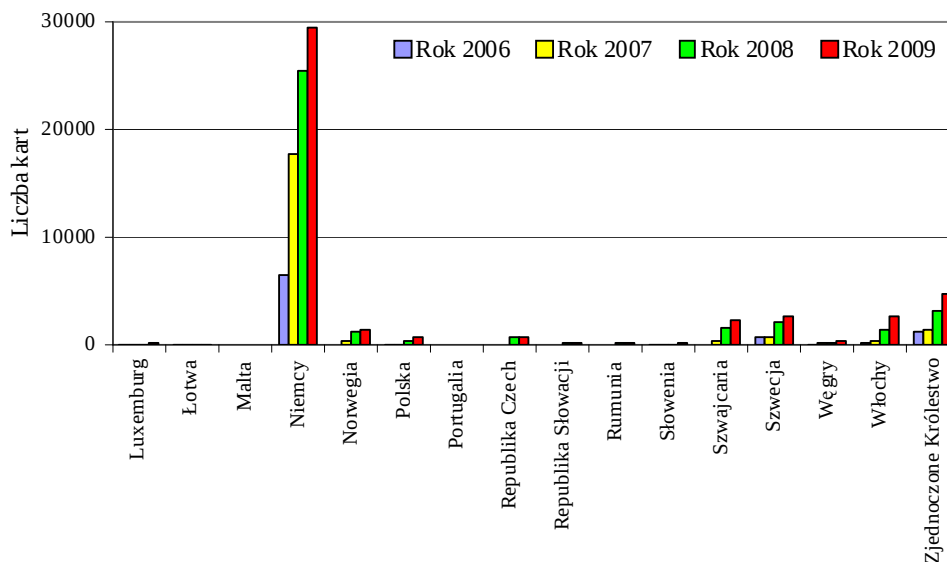

Rys. 12.4. Liczba kart kontrolnych wydanych w poszczególnych krajach Europy w okresie od 01.01.2006 do 31.12.2009 r. (cz. 2)

W Niemczech wydano 29393 szt. kart warsztatowych, a w Hiszpanii 2744 szt., w Polsce 781 szt. (rys. 12.5–12.6). Malta, ze względu na dość mały rynek transportowy, nie wprowadza warsztatów cyfrowych urządzeń rejestrujących.

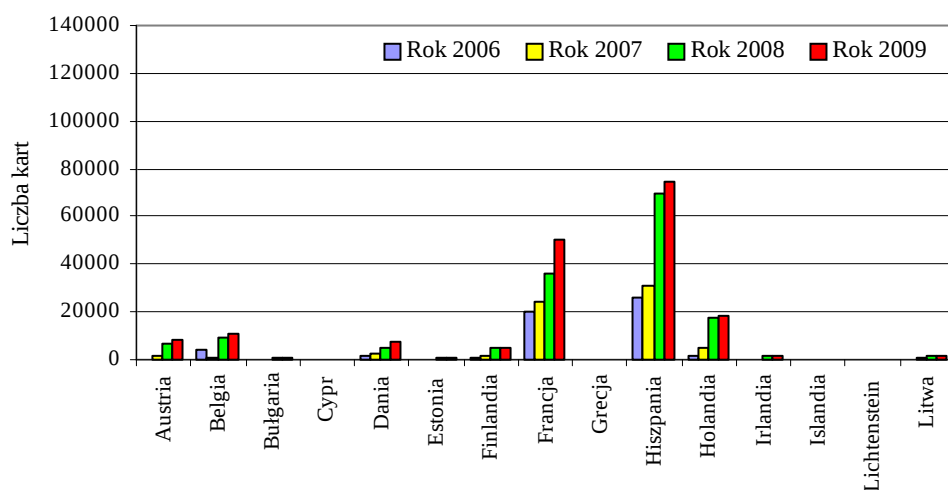

Rys. 5. Liczba kart warsztatowych wydanych w poszczególnych krajach Europy w okresie od 01.01.2006 do 31.12.2009 r. (cz. 1)

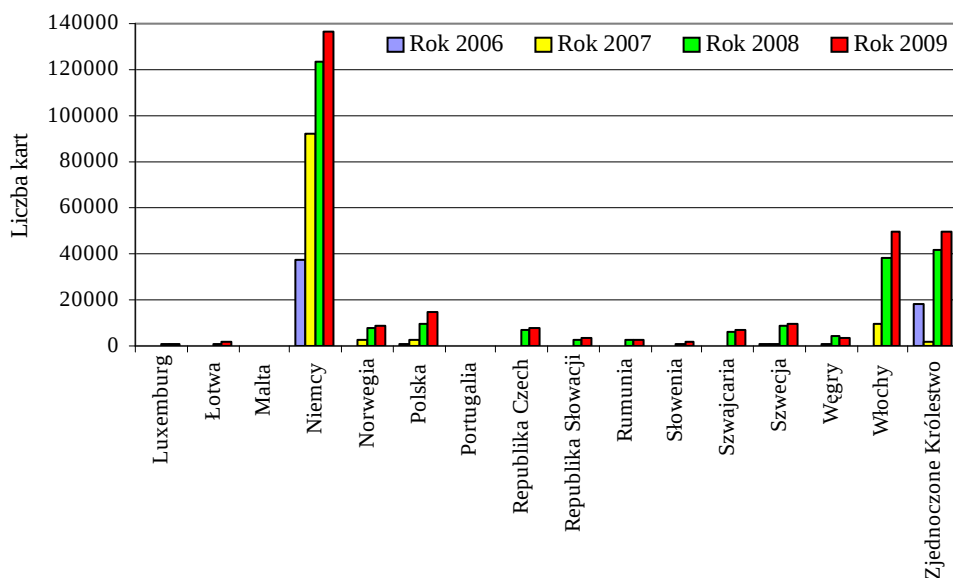

Rys. .6. Liczba kart warsztatowych wydanych w poszczególnych krajach Europy w okresie od 01.01.2006 do 31.12.2009 r. (cz. 2)

Najwięcej kart przedsiębiorcy zostało wydanych w Niemczech – 136411 szt., w Hiszpanii 74482 szt., we Francji 50193 szt., we Włoszech 49175 szt., natomiast w Polsce 14810 szt., w Grecji wydano ich tylko 8 szt. (rys. 7–8).

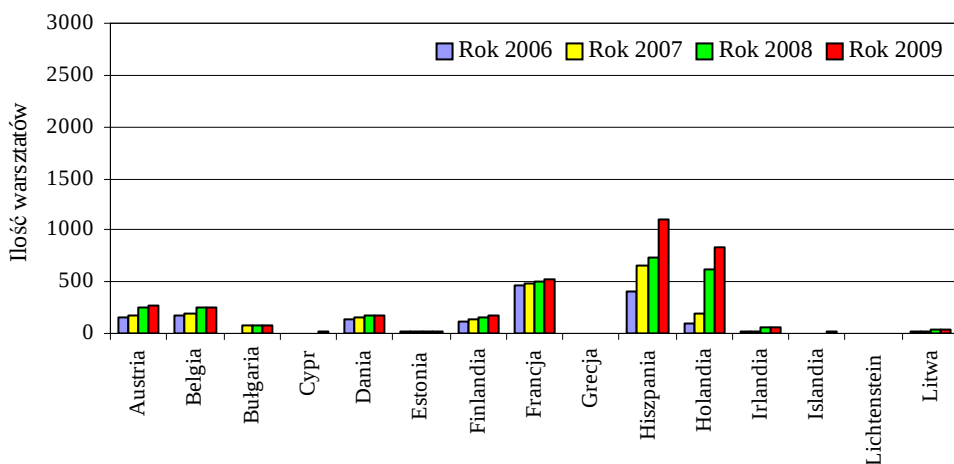

Rys. 7. Liczba kart przedsiębiorcy wydanych w poszczególnych krajach Europy w okresie od 01.01.2006 do 31.12.2009 r. (cz. 1)

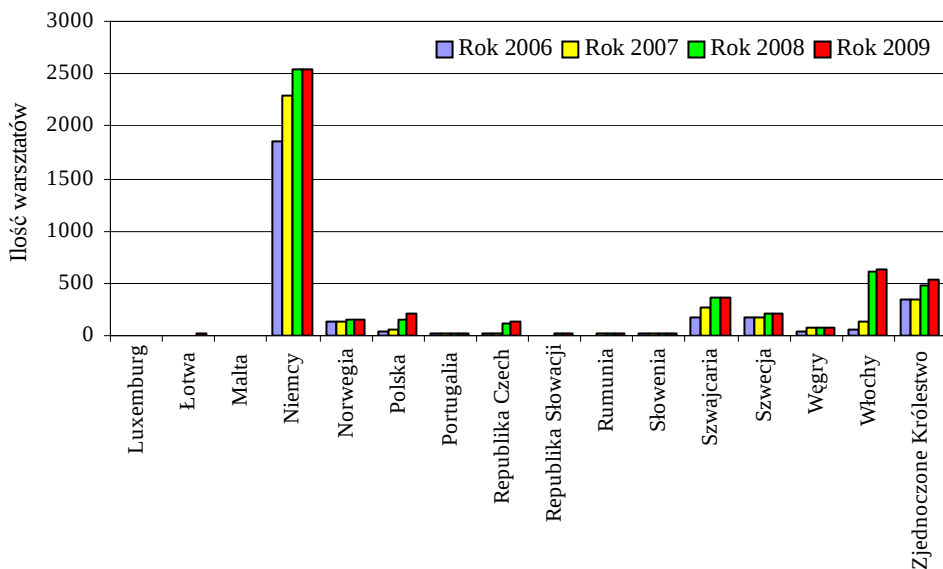

Rys. .8. Liczba kart przedsiębiorcy wydanych w poszczególnych krajach Europy w okresie od 01.01.2006 do 31.12.2009 r. (cz. 2)

W przypadku zatwierdzonych warsztatów, sprawdzających tachografy cyfrowe, najwięcej ich zostało otwartych w Niemczech – 2548 punktów, w Hiszpanii 360 warsztatów, w Polsce 219 punktów warsztatowych, natomiast w Grecji nie otworzono ani jednego warsztatu (rys. 9 do 10).

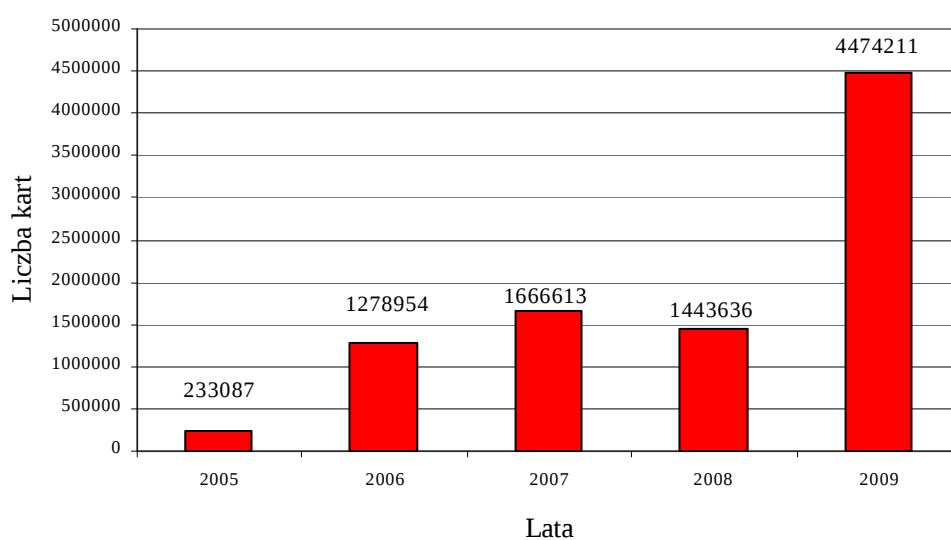

Rys. 9. Liczba zatwierdzonych warsztatów cyfrowych urządzeń rejestrujących w krajach Europy w okresie od 01.01.2006 do 31.12.2009 r. (cz. 1)

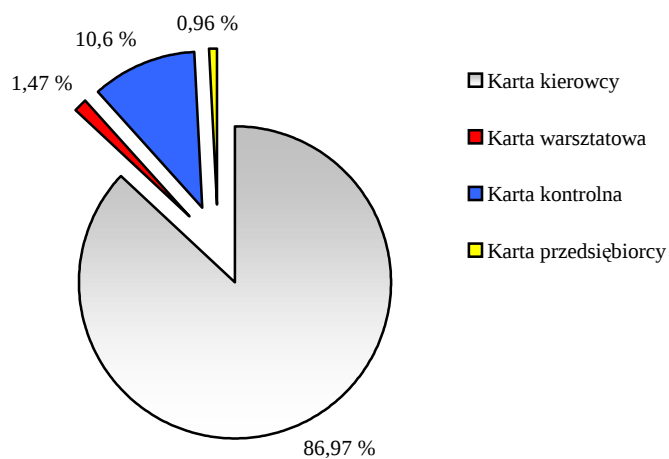

Rys. 10. Liczba zatwierdzonych warsztatów cyfrowych urządzeń rejestrujących w krajach Europy w okresie od 01.01.2006 do 31.12.2009 r. (cz. 2)

Na terenie państw Europy, które wprowadziły STC, mamy 32 instytucje uprawnione do wydawania kart do tachografów. Instytucje te wydały, w okresie funkcjonowania STC, 4662290 wszystkich rodzajów kart (rys. 11 do 12).

Rys.11. Liczba kart wydanych w Europie w okresie od 2005 do 2008 r.

Rys. 12. Udział poszczególnych kart do tachografów wydanych w okresie od 2005 do 2008 r. w Europie

3. WNIOSKI

Zgodnie z przepisami Unii Europejskiej obowiązek instalacji urządzenia rejestrującego obejmuje następujące typy pojazdów:

- pojazdy przeznaczone do transportu towarów, których maksymalna dopuszczalna waga pojazdu łącznie z przyczepą lub naczepą przekracza 3,5 tony,
- pojazdy przeznaczone do transportu osób, które są przeznaczone do przewozu powyżej 9 osób łącznie z kierowcą.

Pewna grupa pojazdów jest wyłączona z tego obowiązku (wyłączenia te określono w artyku 4 Rozporządzenia Rady nr 3820/85 z 20 grudnia 1985 r.). Wyłączenie to może być interpretowane jako sprzeczne z wymaganiami 243 załącznika I B, które mówi że producent pojazdu lub warsztat jest zobowiązany aktywować zainstalowane urządzenie rejestrujące nim pojazd opuści miejsce, gdzie miała miejsce instalacja. W związku z tym ustalono zasady postępowania dla różnych grup pojazdów:

- *jeżeli pojazd jest objęty obowiązkiem instalacji urządzenia rejestrującego i urządzenie takie znajduje się na wyposażeniu, to musi być przeprowadzona aktywacja i kalibracja tego urządzenia.*
- *jeżeli pojazd jest objęty obowiązkiem instalacji urządzenia rejestrującego i urządzenie takie nie znajduje się na wyposażeniu, to musi być przeprowadzona instalacja, aktywacja i kalibracja takiego urządzenia.*
- *jeżeli pojazd nie jest objęty obowiązkiem instalacji urządzenia rejestrującego, a urządzenie takie znajduje się na wyposażeniu, to musi być przeprowadzona aktywacja i kalibracja tego urządzenia. Następnie urządzenie to można przełączyć w tryb OUT OF SCOPE.*
- *jeżeli pojazd nie jest objęty obowiązkiem instalacji urządzenia rejestrującego i urządzenie takie nie znajduje się na wyposażeniu, to instalacja takiego urządzenia nie jest konieczna.*

4. BIBLIOGRAFIA

- [1] EU-MIDT/CINC/005–2005_rev4, Identification of the Card Issuing Authorities (CIA) in EU and EEA Member States and Switzerland.
- [2] EU-MIDT/ENC/016–2008, Minutes of the meeting held on 14 October 2008 in Tallinn.
- [3] EU-MIDT/IPC/002–2009, Minutes of the meeting held on 4 February 2009 in Lisbon.
- [4] EU-MIDT/IPC/004–2008, Minutes of the meeting held on 27 February 2008 in Malta.
- [5] EU-MIDT/IPC/006–2008, Minutes of the meeting held on 23 June 2008 in Bled.
- [6] EU-MIDT/IPC/014–2008, Minutes of the meeting held on 14 October 2008 in Tallinn.
- [7] M. Rychter, Budowa i zastosowanie systemu tachografii cyfrowej, Wydawnictwo ITS, 2010.
- [8] Merksiz J., Mazurek S.: Tachograf cyfrowy, WITB-PIB, Warszawa 2006.
- [9] Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1360/2002 z dnia 13 czerwca 2002 roku, dostosowujące po raz siódmy do postępu technicznego rozporządzenie Rady (EWG) nr 3821/85 w sprawie urządzeń rejestrujących stosowanych w transporcie drogowym, Dz. Urz. UE L Nr 207 z 5.8.2002 r., str. 1.
- [10] Ustawa o systemie tachografów cyfrowych z dnia 29 lipca 2005 roku, Dz. U. Nr 180, poz. 1494 ze zm.